

Jaarplan 2026

Nationaal Comité advies dierproevenbeleid
(NCad)

1. Inleiding

Het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) is een wettelijk ingesteld onafhankelijk adviesorgaan dat bijdraagt aan de bescherming van het welzijn van proefdieren. Het Comité doet dit door het uitbrengen van gevraagd en ongevraagd advies, het stimuleren van innovatie en kennisontwikkeling en het bevorderen van samenwerking tussen relevante partijen. Het NCad hanteert daarbij een zorgvuldige en reflectieve benadering van de inzet van proefdieren, waarbij maatschappelijke legitimiteit, transparantie en samenwerking met stakeholders centrale uitgangspunten zijn.

Het NCad vervult een strategische en adviserende rol. Het Comité is echter geen uitvoerend of beleidsverantwoordelijk orgaan. De primaire verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beleid omtrent dierproeven en de transitie naar proefdiervrije innovatie ligt bij het ministerie van LNV. Het NCad levert hieraan een aanvullende bijdrage door het duiden van maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische vraagstukken, het signaleren van knelpunten in het stelsel en het bevorderen van samenhang tussen beleid, praktijk en kennisontwikkeling. Het NCad ziet zichzelf nadrukkelijk als onafhankelijk adviesorgaan op alle facetten van het dierproevenspectrum en als verbindende factor tussen alle betrokken partijen.

Het werkveld rondom dierproeven, de toepassing van de 3V's- en proefdiervrije innovatie is complex en wordt gekenmerkt door een veelheid aan betrokken organisaties met onderscheiden rollen, doelen en verantwoordelijkheden.

Het NCad opereert op nationaal en internationaal niveau en draagt bij aan de uitwisseling van kennis en ervaringen, met inachtneming van haar adviserende rol. Het Comité levert daarmee een bijdrage aan de positionering van Nederland binnen relevante Europese ontwikkelingen.

Het NCad is er voor proefdieren van nu en innovaties van morgen.

2. Onze taken

Op grond van de Wet op de dierproeven richt het NCad zich op de volgende taken:

- Het uitbrengen van gevraagd en ongevraagd advies over de aanschaf, fok, huisvesting, verzorging en het gebruik van dieren in dierproeven.
- Het adviseren over de toepassing van de 3V's en de ontwikkeling richting proefdiervrij onderzoek.
- Het bevorderen van kennisoverdracht over dierproeven, alternatieven en proefdiervrije innovaties door het ontsluiten en delen van goede praktijken, nationaal en internationaal.
- Het faciliteren van verbinding en afstemming tussen relevante partijen en het bevorderen van heldere communicatie tussen professionals, beleidsmakers en samenleving.
- Het bevorderen van openheid en transparantie over dierproeven en proefdiervrije innovatie.
- Het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling, acceptatie, valorisatie en toepassing van alternatieven, in afstemming met andere partijen en belanghebbenden.

3. Onze werkwijze en activiteiten in 2026

De werkwijze van het NCad is gericht op zorgvuldige en onafhankelijke advisering, in nauwe samenwerking en afstemming met organisaties binnen het stelsel en met relevante nationale en internationale stakeholders. Het Comité onderhoudt structureel overleg met organisaties binnen het stelsel en met andere relevante stakeholders.

Het NCad ziet het als een van haar belangrijkste taken om de ethische dimensie van proefdieronderzoek blijvend te agenderen en te verdiepen. Ook in 2026 blijft het NCad fundamentele ethische vraagstukken rondom dierproeven adresseren en werkt aan verdere concretisering daarvan in handvatten voor het werkveld. De private sector speelt een steeds belangrijker rol in de financiering van het (proefdier)onderzoek in Nederland. Economische en financiële afwegingen mogen ethische reflectie echter niet verdringen. Het NCad zal dit thema in vervolgpunten (zoals het transitie-advies 2.0 en eventuele vervolgadvisen) verder concretiseren.

In 2026 krijgt het transitieadvies 2.0 een nadrukkelijke plaats in het werk van het NCad. Dit advies wordt expliciet gepositioneerd in relatie tot de Europese ontwikkelingen, waaronder de Roadmap van de Europese Commissie voor de afbouw van dierproeven en de acties binnen de European Research Area (ERA) op dit terrein.

Het NCad beschouwt het als zijn rol om te adviseren over de wijze waarop Nederland invulling kan geven aan de Europese roadmap en de samenhang te bevorderen tussen nationale transitie-inspanningen en Europese kaders. Deze ontwikkelingen wil het NCad richting de buitenwacht zichtbaar en navolgbaar maken.

Zo draagt het NCad middels het transitieadvies 2.0 eraan bij dat de transitie naar proefdiervrije innovaties niet alleen wetenschappelijk en economisch, maar eveneens ethisch zorgvuldig en maatschappelijk verantwoord vorm krijgt.

4. Meerjarige strategie en toekomstbeeld

In 2026 verkent het NCad de contouren van een meerjarig strategisch kader voor de periode van circa vijf tot tien jaar. Daarbij wordt uitgegaan van een toekomstbeeld van het ecosysteem rondom dierproeven en proefdiervrije innovatie, in samenhang met maatschappelijke, technologische en beleidsmatige ontwikkelingen, nationaal en Europees.

Op basis van dit toekomstbeeld wordt gezien hoe de rol van het NCad in dit ecosysteem zich verhoudt tot de rollen van andere betrokken partijen, waaronder TPI, kennisinstellingen en toezichthouders. Deze strategische verkenning ondersteunt het maken van keuzes en het aanbrengen van focus in de werkzaamheden en prioritering van taken van het Comité. Met deze accenten versterkt het NCad haar rol als adviserend orgaan binnen een complex en dynamisch stelsel. Focus, prioritering, inzicht in impact, Europese oriëntatie en heldere rolafbakening vormen richtinggevend uitgangspunten voor 2026 en de daaropvolgende jaren. Een planmatige keuze van onderwerpen en timing helpt hierbij.

4.1 Advisering rond de bescherming van proefdieren

Het adviseren over de bescherming van proefdieren aan de centrale overheid, toezichthouders, IvD's, DEC's en onderzoekers vormt een kernonderdeel van de werkzaamheden van het NCad. Voor de effectiviteit van adviezen zijn bekendheid, draagvlak en toepasbaarheid in het werkveld van belang.

In 2026 wordt gestart met backward validation. Dat wil zeggen dat het NCad inzicht wil krijgen in de effecten van eerder uitgebrachte adviezen. Daarbij wordt systematisch gezien in hoeverre adviezen worden opgevolgd, welke knelpunten zich voordoen en of aanvullende acties, actualisering of nadere toelichting wenselijk zijn.

Per advies wordt vastgesteld welke doelgroep wordt beoogd en welke communicatiestrategie en opvolging passend is om impact te maximaliseren. Na publicatie zullen eventuele aanvullende acties worden opgepakt om een advies 'tot leven te brengen'.

Verfijning blijft een belangrijk thema voor 2026. Onderzoek is in veel gevallen specifiek maatwerk, daarom ziet het NCad voor de uitvoering en verdere uitwerking op praktijkniveau een cruciale rol weggelegd voor IvD's en het veld, waarbij het NCad vooral agenderend, faciliterend en adviserend optreedt.

4.2 Stimuleren van proefdiervrije innovatie

Het NCad draagt vanuit haar adviserende rol bij aan het bevorderen en strategisch begeleiden van proefdiervrije innovatie in Nederland en Europa.

Relatie met TPI

Het NCad en TPI richten zich op een aantal verwante doelstellingen, maar hebben verschillende rollen in het systeem. In 2026 wordt verdere aandacht besteed aan wederzijdse meerwaarde, met als uitgangspunt het behoud van de onafhankelijke adviesrol van het NCad.

4.3 Partijen verbinden en kennis delen

Het NCad blijft de verbinding tussen stakeholders binnen en buiten het proefdierdomein versterken. In 2026 wordt voortgebouwd op de bereikte resultaten door structurele verbindingen tussen ontwikkelaars van NAM's en het dierproevenveld verder te verstevigen.

Het NCad vervult zoals in voorafgaande jaren een faciliterende en, waar passend, coördinerende rol onder meer door het ondersteunen van Codes of Practice, waarbij aandacht wordt besteed aan het versterken van de effectiviteit en de implementatie van deze richtlijnen.

4.4 Kennisdeling in internationaal verband

Het NCad werkt in 2026 toe naar een meer gestructureerde en strategische Europese oriëntatie. Het NCad wil in 2026 een explicietere EU-agenda formuleren waarin wordt bepaald op welke dossiers en thema's het NCad op Europees niveau meerwaarde kan leveren. Daarbij zoekt het NCad gericht aansluiting bij relevante Europese beleidsontwikkelingen en strategische trajecten, o.a. wetgevingstrajecten, initiatieven binnen de European Research Area(ERA) , Europese roadmaps, de Biotech Act en ELD7 en andere strategische agenda's op het terrein van onderzoek en innovatie. De samenwerking met andere Nationale Comités wordt voortgezet en waar mogelijk versterkt, met aandacht voor doelmatigheid , complementariteit en toegevoegde waarde.

5. Onze werkzaamheden voor 2026 geconcretiseerd

5.1 Algemeen

- Het NCad zal een meerjarig strategisch kader schetsen voor de periode van circa vijf tot tien jaar. Daarbij wordt uitgegaan van een toekomstbeeld van het ecosysteem rondom dierproeven en proefdiervrije innovatie, in samenhang met maatschappelijke, technologische en Europese ontwikkelingen.
Op basis van dit toekomstbeeld wordt gezien welke rol het NCad in dit ecosysteem vervult en hoe deze zich verhoudt tot de rollen van andere betrokken partijen, kennisinstellingen en toezichthouders. Deze strategische verkenning ondersteunt het maken van keuzes en het aanbrengen van focus in de werkzaamheden van het Comité
- Reguliere overleggen met verschillende stakeholders worden gecontinueerd.
Het NCad heeft onder andere reguliere overleggen met de besturen van de biotechnische vereniging DALAS en het IvD-Platform. Ook zullen er nieuwe stakeholders gecontacteerd worden bijvoorbeeld Ombion en NAM's ontwikkelaars.

5.2 Organiseren van en deelname aan evenementen

- In het kader van kennisoverdracht en het ondersteunen communicatie met en tussen professionals wordt ook in 2026 gezamenlijk met het IvD-Platform een Harry Blom-beraad georganiseerd.
- Voor de publicatie van het advies over de duiding van dierproeven zal een bijeenkomst worden georganiseerd om het advies 'tot leven te brengen'.
- Het advies over de transitie richting proefdiervrije innovaties zal internationaal gepresenteerd waarna het gepubliceerd wordt op de website van het NCad.
- Bij verschillende nationale en internationale bijeenkomsten zoals de Biotechnische Dagen en internationale congressen zal het NCad een actieve bijdrage leveren en vertegenwoordigd zijn.

5.3 Beste praktijken

- Een aantal CoP's zal in 2026 worden geactualiseerd. In Q1 2026 zal in samenspraak met het IvD-Platform bekeken worden welke CoP zal worden geactualiseerd.

5.4 Streefbeelden

- Het streefbeeld Dier voor Dier zal verder vorm worden gegeven waarbij het NCad een faciliterende rol zal spelen.
- Ook zal worden bekeken op welke terreinen nieuwe streefbeelden kunnen worden gestart.
- In het transitie-advies 2.0 zullen randvoorwaarden voor streefbeelden in kaart worden gebracht om implementatie ervan te bevorderen.

5.5 Internationaal

- Het NCad stelt in 2026 een explicietere EU-agenda op: op welke dossiers en thema's kan het NCad op Europees niveau meerwaarde hebben. Het NCad handelt omgevingsbewust en volgt actief ontwikkelingen in zijn (inter)nationale context
- Internationale contacten en kennisuitwisseling wordt naast andere NC's en de Europese Commissie uitgebreid met andere Europese beleidsontwikkelaars.

5.6 Adviezen/zienswijzen

- Het transitie advies 2.0 wordt afgerond in Q3 2026.
- Het advies over duiding van dierproeven wordt afgerond in Q2 2026.
- Er wordt in Q1 2026 samen met het IvD Platform een prioritering gemaakt van adviezen en CoP's voor een backward validation daarbij wordt gekeken in hoeverre deze zijn opgevolgd, welke knelpunten zich voordoen en of aanvullende acties, actualisering of nadere toelichting wenselijk zijn.
- Een CoP over kankeronderzoek zal worden afgerond en gepubliceerd.
- Indien er in de loop van 2026 adviesvragen komen vanuit het ministerie van LNVN, IvD-platform of de CCD, zal mogelijk een herprioritering plaatsvinden.